

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Disp. II. De Hæresi Semipelagiana

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

fam & debilitatum per peccatum Adami, nec ratione concupiscentiæ, magis propendere ad bonum delectabile contrarium rationi, quam ad bonum honestum & rationi consonum, ut refert D. Prosper in Epistola ad Augustinum, præfixa libro de prædest. Sanctorum, ubi eos dicit affirmasse. *Quantum quisque ad malum, tantumdem habere facultatem ad bonum, parique momento animum se vel ad vitia vel ad virtutes movere.*

Quartus denique erat, quod libertatem arbitrii generaliter definirent per indifferentiam ad bonum & ad malum; ita ut neminem libertatem esse dicerent, nisi qui posset indifferentiter bene vel male operari; ut liquet ex Aug. lib. 1. operis imperfecti contra Julianum, pag. 150. ubi eum alioque Pelagianos reprehendit, quod libertatem generaliter lumpiam restringerent ad potestatem indifferentem circa bonum & malum, seu quæ posset bene & male velle: quia ex hoc sequeretur, quod nec Deus, nec Angeli, aut homines beati, qui non possunt peccare seu male appetere, non essent liberi. *Si liberum non est (inquit) nisi quod duo potest velle [id est bonum & malum] liber ergo Deus non est, qui malum non potest velle, de quo ipse dixit, Deus esse nisi iustus non potest. Sicine Deum laudas, ut ei auferas libertatem? Unde merito sic concludit Anselmus in Dialogo de libero arbitrio cap. 1. Quoniam liberum arbitrium divinum, & bonorum Angelorum, peccare non potest, non pertinet ad definitionem liberi arbitrii posse peccare. Item D. Thomas in 2. dist. 25. quæst. 1. art. 1. ad 2. sic dilucitur: Ad rationem liberi arbitrii non pertinet ut indeterminatè se habeat ad bonum vel ad malum: quia liberum arbitrium per se in bonum ordinatum est: cum bonum sit objectum voluntatis, nec in malum tendat, nisi propter aliquem defectum, quem apprehendit ut bonum, cum non sit voluntas aut electio nisi boni, aut appetitus boni: & ideo ubi perfectissimum est liberum arbitrium, ibi in malum tendere non potest. Sed hic ad libertatem arbitrii pertinet, ut actionem aliquam facere vel non facere possit: & hoc Deo convenit; bona enim quæ facit potest non facere, nec tamen malum facere potest. Quibus verbis S. Doctor hoc inter indifferentiam contradictionis ad agendum & non agendum, & indifferentiam contrarietatis ad bonum & malum statuit discrimen, quod prima pertinet ad rationem libertatis, non verò secunda. De quo plura diximus in Tractatu de actibus humanis.*

DISPUTATIO II.

De Hæresi Semipelagiana.

Capra est vulpes illa astutissima, Pelagianorum videlicet nefanda pravitas, quæ Christi vineam demoliebatur: sed alia post se vulpeculas reliquit malitiæ suæ æmulas: teterrima hæc hydra nova capita extulit, dum Semipelagianorum insauit sobolem Pelagii hæresis parturit. Unde explicatis Pelagianorum erroribus in materia de gratia & libertate, consequens est, ut dogmata Semipelagianæ hæresis declaremus, quæ Pelagiani erroris particula dici potest, sicut Pelagii hæresis, *Origenu ramiulus*, à D. Hieronymo appellata est.

ARTICULUS PRIMUS.

Origo Semipelagianæ hæresis describitur.

Occasione scriptorum D. Augustini contra Pelagianos, tres errores circa gratiam & prædestinationem orti sunt; duo in Africa, & unus in Gallia; ut non observare significat propter in Epistola ad Augustinum, præfixa libro de prædestinatione Sanctorum; ubi dicit, nonnullos in Africa jam antea turbatos fuisse, quæ ille scripserat de prædestinatione; sicut jam multi ceperunt isdem moveri in Gallia.

Primus error fuit Monachorum Adrumetinarum, qui ut refert D. Augustinus lib. 2. retract. cap. penultimo, lectione ejus Epistolæ 103. ad Sixtum, duas in partes divisi sunt; quarum una, duce Floro, credebat gratiam Dei à Divo Augustino ita prædicari, ut tolleretur libertatem arbitrii, & correptionis necessitatem; altera verò pro liberi arbitrii defensione pugnavat, quam diffensionem S. ille Doctor ut tolleretur scripsit duas Epistolas ad Valentinum Adrumetinum monasterii præfectum, ejusdemque Monachos, quæ sunt inter Augustinianas 46. & 47. totidemque libris, unum de gratia & libero arbitrio, alterum de correptione & gratia; quibus discretè ostendit, per efficaciam divinæ gratiæ non tolli libertatem arbitrii, neque necessitatem aut utilitatem correptionis: quia ista Deus utitur tanquam medio extrinsecus adhibito, & moraliter exstante, dum intus bonam voluntatem in corde hominis operatur, & facit ipsam de nolente volentem, & de repugnantem consentientem. Ita, ut dixi, refert Augustinus lib. 2. retract. cap. 46. ubi sic ait: Propter eos qui cum defenditur Dei gratia, putant auferri liberum arbitrium, scripsi librum de gratia & libero arbitrio. Ad eos autem scripsi Monachos Adrumetinos, in quorum monasterio de hac re ceperat esse contentio, ita ut me consulere eorum aliqui cogerentur. Rursus ad eosdem scripsi alterum librum, quem de correptione & gratia prænotavi, cum mihi nunciatum esset, dixisse ibi quendam, neminem corrigendum, si Dei præcepta non facit, sed pro illo ut faciat tantummodo orandum. Hoc ergo inter Pelagium & Adrumetinos Monachos discriminis fuit, quod Pelagius necessitatem & efficaciam gratiæ excludebat, ut servaret libertatem arbitrii; illi verò negabant libertatem arbitrii ut gratiam efficacem & prædestinationem gratuitam, quam Augustinus docebat, tuerentur.

Secundus error, occasione scriptorum S. Augustini ortus, est prædestinationis, qui ut refert Sigebertus in Chronico, anno 415, videntes Augustinum affirmare gratiam Dei non modo necessariam esse ad piè vivendum, sed etiam gratis dari & absque ullo merito præcedente, secundum Dei consilium, & propositum suæ voluntatis, per illamque nos discerni; ac denique sic de illa loqui, ut videretur totum salutis nostræ negotium in divinam electionem & prædestinationem rejicere; existimant liberum arbitrium per gratiam tolli, hominesque per illam solam sine voluntaria obedientia salvari, & pariter peccatores vi solius divinæ reprobationis damnari; neque mala opera obesse illis qui prædestinati sunt, neque bona prodere reprobis. Quæ hære-

si damnata fuit in Concilio Arelatenſi triginta A
Episcoporum, anno, ut vult Baronius 490. &
ad illam respexisse videtur Araucana Synodus
ſecunda, can. 25. dum dicitur. *Non ſecundum ſi-
dem Catholicam credimus, quod accepta per baptiſmum
gratia, omnes baptizati (Chriſto auxiliante & coope-
rante) qua ad ſalutem pertinent, poſſent & debeant (ſi
fideliter laborare voluerint) adimplere.* Aliquos vero
ad malum divina preſtate predeſtinatos eſſe, non ſolum
non credimus, ſed etiam, ſi ſunt, qui tantum malum
credere velint, cum omni deteſtatione, illis anathema
dicimus.

3 Scio quidem Janſenium lib. 8. de hæreſi Pe-
lag. cap. ultimo, enixe contendere, nullam un-
quam fuiſſe Prædeſtinationum hæreſim, eam-
que quam Sigebertus, & alii eum ſecuti, hoc no-
mine indigitant, nihil aliud eſſe quam veram
Auguſtini, Proſperi, Hilarii, & aliorum gratiæ
deſenſorum de Prædeſtinatione gratuita do-
ctrinam, quam Semipelagiani hæreſis nota in-
famarunt: quod & prius docuerat Jacobus Uſ-
ſerius, inſignis Calviniſta Hibernus, qui anno
1621 librum edidit Dublini, hoc titulo inſcri-
ptum: *Gotteſchick & prædeſtinationa controverſie ab
eomota hiſtoria.* Verum, præterquam quod in præ-
dicto Arelatenſi Concilio, Epistoſta Fauſti ad Lu-
cidum, qua exprimitur & anathematizantur
Prædeſtinationum errores, approbata fuiſſe
dicitur, & Episcoporum ſubſcriptione munita,
ut reſert Baronius anno Chriſti 490. ejuſdem
inſuper hæreſis prædeſtinationis meminere
Hincmarus in Epistoſta ad Nicolaum Papam, &
Proſper Tiro in Chronico Pithæano, id eſt
Pithæcura edito ex codice Bibliothecæ ſancti
Victoris Pariſienſis; & Gennadius Maſſilienſis
in appendice ad librum S. Auguſtini de hæreſi-
bus, ubi ad octoginta novem ab ipſo Auguſtino
enumeratas, quatuor poſtea exortas addidit,
Prædeſtinationem, Neſtorianam, Eutychiānam,
& Timotheānam, ut teſtatur Hincmarus lib. de
prædeſt. cap. 1. habereturque etiam hic appen-
dix in codice Bibliothecæ S. Victoris Pariſien-
ſis.

4 Tertius error præcedentibus extremè oppo-
ſitus, cepit in Gallia apud Maſſiliam, in ipſa ſerè
ultima D. Auguſtini ætate, occasione libri de
correctione & gratia, quem ſanctus Doctor
conſcripſerat, ut Monachos Adumetinos in-
ſtrueret. Cum enim quidam Maſſilienſes Præ-
byteri, & Galliæ Episcopos, in eo libro legiſſent
quæ de ppoſito divini voluntatis & præde-
ſtinationis (quo ſalvandi à peccatis diſcernun-
tur) & de efficaciæ divini gratiæ (qua in doli-
nâ biliter & inſuperabiliter agitur voluntas noſtra)
Auguſtinus docet, maxime turbati & ſcandaliza-
ti ſunt; & unde Africani plenius inſtructi, ſuum
depoſuere errorem, exinde Galli novæ lucis af-
pectu excecaverunt, & in errorem adducti, ut
teſtatur Proſper in Epistoſta ad Auguſtinum in
principio, ubi ſic ait: *Multa ſermonum Chriſti, qui in
Maſſiliâ urbe conſiſtunt, in ſanctitatis tue ſcriptis,
qua ad verſus Pelagianos hæreticos condiſti contrarium
putant Patrum opinionem, & Eccleſiaſtico ſenſui, quid-
quid in illis vocatione electorum ſecundum Dei propo-
ſitum diſputaſti. Et cum aliquandiu tarditatem ſuam
culpam malueris, quam non intellecta reprehendere,
quidamque eorum lucidiorum ſuper hoc atque apertio-
rem Beatitudinis tue expoſitionem voluerint poſtu-
lare; evenit ex diſpoſitione miſericordiæ Dei, ut cum
quoſdam intra Africam ſenilia moviſſent, librum de
correctione & gratia, plenum divini auctoritatis emis-*

ſeres. Quo in notitiam noſtram, inſperata opportu-
nitate delato, putavimus omnes querelas reſolventes
ſopendas: quia univerſis queſtionibus, de quibus con-
ſulenda erat ſanctitas tua, tam plene hic abſoluteque
reſponſum eſt, quaſi hoc ſpecialiter ſtudueris, ut qua
apud neſerant turbata componeres. Reſcripto autem hoc
Beatitudinis tuo libro, ſicut qui ſanctam atque Apoſto-
licam doctrinam tue auctoritatem antea ſequabantur, in-
teligentiores inſtructioresque ſunt facti; ita qui perſua-
ſionis ſue impediabantur obſcuro, averſiores quam ſu-
rant reſceſſerunt.

Qui igitur in Gallia clariùs explicatam S. Au-
guſtini doctrinam libro de correctione & gra-
tia, adhuc duriorum habebant, novum explican-
di myſteria gratiæ & prædeſtinationis modum
inveniunt, quo inter Pelagium & S. Auguſti-
num medi, neque in damnatum ab Eccleſia
errorem cum Pelagio declinare, neque ſatum
cum S. Auguſtino, fatalemque neceſſitatem
proferre videantur. Nam ut à Pelagio ſe quàm
longiſſimè diſtantes exhibeant, conſentitur
humanam naturam, Ad peccato corruptam,
ſola Chriſti gratia poſſe reparari. Item conſen-
tiunt non ſolum gratiam Chriſti neceſſariam
eſſe, quæ per baptiſmum præterita peccata di-
mittit, ſed etiam qua hominis voluntas præve-
niatur, & ad quodcumque opus bonum vel in-
cipiendum vel perficiendum adjuvetur. Unde
S. Auguſtinus libro de prædeſtinatione Sancto-
rum ad Proſperum & Hilarium cap. 1. dicit:
*Per venerunt iſti fratres noſtri, pro quibus ſollicita eſt
piæ caritatis veſtra, ut credant cum Eccleſia Chriſti,
peccato primi hominis obnoxium naſci genus humanum,
nec ab iſto malo niſi per juſtitiam ſecundi hominis ali-
quem liberari. Per venerunt etiam ut præveniri volunta-
tes hominum Dei gratia ſciantur, atque ut ad nul-
lum opus bonum vel incipiendum vel perficiendum ſibi
quemquam ſufficere poſſe conſentiant. Retinere ergo iſta
in qua per venerunt, plerumque eos à Pelagianorum er-
rore diſcernunt. Sententiam vero D. Auguſtini de
gratia & prædeſtinatione ſic temperari volunt,
ut Deus univerſali vocatione omnes pariter ad
ſingm & baptiſmum invitet, ſed vis & efficaci-
a huiusmodi vocationis ex humana pendeat vo-
luntate; ut quicumque credere voluerit, & ba-
ptizari, eo merito quo voluerit, & ipſius fidei
augmentum, & perfectæ ſanctitatis confequa-
tur effectum. Unde volunt gratiam non eſſe
neceſſariam ad initium ſalutis, id eſt ad volunta-
tem credendi, ipſamque fidem initialem; neque
ad petendum, quærendum, pulſandum, &c. ſed
vires naturales liberi arbitrii ad hoc ſufficere;
atque ex talibus initiis pendere cardinem dif-
ferentiæ eorum, qui vocantur, aut non vocan-
tur efficaciæ ad fidem & ſalutem, quippe ab æ-
terno fuerunt à Deo electi & prædeſtinati, vel è
contrario reprobat: nimirum quia Deus effica-
citer vocat eos qui præviis huiusmodi initiis,
tanquam meritis humanis, vocari meruerunt;
& quos præſcivit hæc initia habituros, ſuæque
gratia bene uſuros, prædeſtinavit, reſectis aliis
omnibus, in quibus ejuſmodi initia naturalia, &
bonum uſum gratiæ, libertique arbitrii coop-
erationem, non prævidit. Hæc (inquit Proſper
Epistoſta ad Auguſtinum) ipſorum deſinitio ac præ-
ſcripto eſt: omnem quidem hominem Adam peccante pec-
caſſe, & neminem per opera ſua, ſed per Dei gratiam
regeneratione ſalvari; univerſis tamen hominibus pro-
pitationem qua eſt in ſacramento ſanguinis Chriſti,
ſine exceptione eſſe propoſitam, ut quicumque ad
fidem & ad baptiſmum accedere voluerint, ſalvi
eſſe*

A
eorum errores in Epistola citata ad Augusti-
num, ubi sic ait: Removeri autem omnem inordinatum,
solique virtutes, & sub hoc nomine predestinationis, sata-
tem quandam necessitatem induci. Unde in Episto-
la ad Rufinum, si loquitur de Massiliensibus,
Scripta Augustini, quibus error Pelagianorum impugna-
tur, insinuant, duentes cum liberum arbitrium penitus
dimovere. Secundo id patet ex Fausto, Semipela-
giano Antesignano: nam ille lib. i. de libero
arbitrio cap. 4. doctrinam Augustini (supple-
re tamen ejus nomine) impugnavit, sic ait: Sub
pietatis fronte gentilis est malum. & inter gratia vo-
cabulum, absconditum erit FATALE DECRETUM.
Et cap. 12. Recedat (inquit) hinc originalis definitio,
VEL FATALIS.

Nec solum futurorum absolutorum præscientia utebantur ad mysterium prædestinationis explicandum, sed etiam scientia conditionatorum: cum enim contra id quod asserbant, Deum non dare dona sua gratis, nisi supponendo ex parte hominis initium aliquod bonæ voluntatis, premerentur à Catholicis exemplo parvulorum, qui cum sint peccato originali affecti, nec in illis possit esse ullum initium bonæ voluntatis, quidam tamen baptismum recipiunt, alii verò sine illo decedunt; respondebant (ut refert idem Prosper) *Tales perdis, talesque salvari, quales futuros illos in annis majoribus, si adultam pervenissent ætatem, scientia divina prævident. Similiter cum urgebatur exemplo adultorum, & quærebatur ab ipsis, cur istis & non illis Evangelium prædicetur? Id non in divinæ beneplacitum voluntatis reiciebatur, sed, in fidei, & in opera eorum conditionatè à Deo præscita; ita ut Deus procuret istis Evangelium prædicari, quia eos præscit credituros, si audientialis vero non, quia præscit eos non credituros. Vel ut loquitur D. Prosper: Dicebant dispensasse Deum tempora & ministeria prædicationis, juxta quod prævidebat aliquos credituros, & exorturam esse bonarum*
credulitatem.

Epiunt, alii verò sine illo decedunt; responde-
bant (ut refert idem Prosper) Tales perdis, talesque
salvatis, quales futuros illos in annis majoribus, si ad
adultam pervenissent aetatem, scientia divina praeviderit.
Similiter cum urgebantur exemplo adulterum
& quærebatur ab ipsis, cur istis non istius E-
vangelium prædicetur? Id non in divinæ bene-
placitum voluntatis rejiciebant, sed in fidem,
& in opera eorum conditionatè à Deo præsci-
ta; ita ut Deus procurer istis Evangelium præ-
dicari, quia eos præscit credituros. Si audiantialis
vero non, quia præscit eos non credituros. Vel ut
loquitur D. Prosper: Dicebant dispensasse Deum
tempora & ministeria prædicationis, juxta quod præ-
videbat aliquos credituros, & exorturum eos. bonarum
credul.

§. I.

6 **N**omen prædestinationis dupliciter usurp-
ari potest; primo largè pro quocunque de-
creto seu constitutione efficaci Dei circa actus
nostros; secundo stricte pro transmissione effi-
caci hominum ad gloriam: qui est frequentior
usus illius nominis apud Theologos. De præ-
destinatione primo modo sumpta dicebant Semi-
pelagiani, ipsam non prævenire voluntates no-
stras: quia alias humana libertas tolleretur, &
fatalis quædam necessitas induceretur. Constat
hoc dictum, primo ex verbis Prosperi referentis

credulitatem voluntatum. Et hoc modo Prædeterminationem hæresim putabant excludere, solvendo scilicet antecedentiam & efficiaciam divinam voluntatis, & recurrendam ad præscientiam absolutam vel conditionatam futuri consensum voluntatis humanæ.

9 Aliud doctrinæ Massiliensis dogma erat, prædeterminationem non esse ita infallibilem, quod non posset numerus prædestinatorum minui, vel augeri, & perseverantia semel donata, de facto amitti: Nec acquiescunt (inquit Prosper citatâ Epistolâ) prædestinatum electorum numerum nec augeri possent minui, ne locum apud infideles, & negligentes cohortationem incitamenta non habeant Et Hilarius in Epistola eam ad Augustinum: Iude est quod & illud pariter non accipiunt, et eligendorum reprobatorumque esse definitum numerum velint.

10 Item assererebant (ut Prosper & Hilarius in iisdem Epistolis referunt) quantum ad Deum pertinet, paratam esse æqualiter omnibus vitam æternam; quantum autem ad arbitrium libertatem, ab eis eam apprehendi, qui Deo sponte credunt, & auxilium gratiæ merito credulitatis accipiunt.

11 Denique in Augustini de prædeterminatione & reprobatione doctrinam acriter invehebantur, & dicebant eam istum inducere arbitrii libertatem auferre, gignere desperationem in peccatoribus, otium & ignaviam in Sanctis, orationis studium extinguere, laudem bonis operibus detrachere, & homines ad licentiam & dissolutionem vitæ incitare; addebantque, ea quæ de vocatione electorum secundum populum, & gratia prædeterminatione, idem S. Doctor contra Pelagianos disputans scripserat, Ecclesiastico sensui, & Patrum qui eum præcæderant opinioni esse contraria; ut patet ex Epistolis Properi & Hilarii sæpe citatis, & ex libris Fausti Regienfis de libero arbitrio: Multum (inquit Prosper) qui in Massiliensi urbe constitunt, Sanctitatis tuæ scriptis, quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti; contrarium putant Patrum opinionem & Ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propitium disputasti &c.

Ex his Semipelagianorum dogmatibus, quædam sunt hæretica, & ab Ecclesia damnata; alia non sunt erronea, sed ab Ecclesia tolerata.

§. II.

Quid de viribus liberi arbitrii, in iussu fidei, & postrema in fide & sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

12 Totius controversiæ inter Augustinum & Massilienses fundamentum & cardo erat, utrum à Deo vel ab homine capienda sint bene beatæque vivendi primordia; uter felicitatis author & architectus sit homo, an Deus? Ille Dei causam & gratiæ agebat; hî partem hominis & liberi arbitrii sustinebant; ille Deo sortem hominis committebat; hî ex infirma libertate pendere volebant; fortis ille & invictus gratiæ defensor, voluntatem humanam divinæ humiliter subiciebat; libertatem isti superba impietate præferebant; ac de liberi arbitrii viribus nimis altè sentiebant. Etenim ut refert Hilarius in Epistola ad Augustinum, in voluntate nostra vires ad bene operandum distinguuntur à viribus ad bene desiderandum, petendum, credendum &c. quæ pertinent ad initium bonæ operationis; ad-

A debantque; quod voluntas nostra, dū esset integra ante lapsum, poterat non solum petere & desiderare, sed etiam bene velle & operari, adeoque quod tunc gratia adjuvabat hominem bene volentem & operantem, seu bonam ejus voluntatem: corrupta tamen per peccatum originale natura, non remanere volebant in nobis vires ad bene operandum, & rectè volendum (quæ sunt operationes hominis sani) sed tantum ad desiderandum salutem, & petendum remedium; & has vires dicebant esse semina quædam virtutū naturaliter insita animæ nostræ. Et quia nemo potest desiderare salutem, & eam petere, nisi prius credat Salvatorem, ideo etiam credulitatis affectum ex nostra voluntate esse, gratiamque Christi antecedere affirmabant: sicut æger licet non habeat vires ad ambulandum, & faciendum alia operâ hominis sani; potest tamen desiderare salutem, & querere medicum, ac petere medicinam. Unde ita in iussu bonæ voluntatis, non in solo credulitatis affectu, sed etiam in petitione, pulsatione, desiderio sanitatis, & similibus actibus imperfectis constituebant; dicebantque illa in hominibus prærequiri, ut Deus gratiam ad credendum, sperandum, diligendum, alios ad us perfectos eliciendos, tribuat; adeoque gratiam Dei non fovere nisi hominem jam apperentem Dei gratia, nostralque Deus expectet voluntates, ut purgari & sanari velimus, non autem per suam gratiam efficiat ut sanitatem animæ queramus ac desideremus. Idque assererebant, tum ne Deus videatur injustus, & personarum acceptor, quosdam suâ gratia præveniendo, alios verò relinquendo ac spernendo: tum etiam ne naturalis arbitrii nostri libertas, & inclinatio ad bonum & per originale peccatum omnino extincta videatur, si nequidem sanitatem suam homo ex se possit desiderare, ac petere, opemque medici implorare. Unde Hilarius in Epistola ad Augustinum de Massiliensibus ait: Conveniens asserunt veritati, vel congruum prædicationi, ut cum prostratus, & nunquam suis viribus surrecturus, annuntietur salutis obvianda occasio, eo merito quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanctitatis suæ consequantur augmentum.

13 Quod autem de inchoatione fidei, hoc etiam de in ea usque ad finem perseverantia dicendum esse putabant, nimirum utramque humanæ voluntati pariter adscribendam, ut asserit D. August. lib. de dono persever. cap. 17. ubi ait: Initium fidei, & usque in finem perseverantiam, sic in nostra constituunt potestate, ut Dei dona esse non putent, neque ad hæc habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates: cetera verò ipsi dare concedunt, cum ab illo impetrantur credentis fide. Et inferius: Sed hæc, inquit, ut à Deo dentur nobis, fides impetrat, qua incipit à nobis: quam fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tanquam id non à Domino accipiamus, nostrum esse contendunt. Et iterum nonnullis injectis: Ad sola illa exhortantur dona, quæ non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt, sicut sunt initium fidei, & in ea usque ad finem perseverantia. Hinc apud S. Properum, fidem & per mansionem in fide, ad præscientiam, non ad prædeterminationem revocabant, dicentes: Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, qua deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt, Deum præfuisse ante mundi constitutionem, & eos prædestinasse. Errabant

Errabant etiam circa perseverantiam in virtutibus, & earum operibus, quam licet faceretur inter Dei dona connumerari, nullum tamen volebant dari perseverantiae donum, quo fieret ut sancti & predestinati certo & infallibiliter perseverarent, seu quo non nisi bene operantes, ac in bonis operibus perseverantes essent; quale docet Augustinus cap. 11. & 12. libri de correptione & gratia. Itarefert Hilarius in Epistola ad Augustinum, ubi de Massiliensibus scribit: Deinde molestè ferunt ita dividi gratiam, quæ vel tunc primo homini data est, vel nunc omnibus datur, ut ille acciperet perseverantiam, non quæ fieret ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset, nunc vero sanctum in regnum per gratiam predestinatus, non tale adiutorium perseverantiae datur, sed tale, ut eum perseverantia ipsa donetur; non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum non nisi perseverantes sint. Hæc verba Sanctitatis tuæ (lib. de corrept. & gratia cap. 11. & 12.) ita moventur, ut dicant quendam desperationem hominibus exhiberi. Ex quo patet quod licet illi hæretici auxilium sufficiens & voluntati subditum, quo voluntas potest operari si velit, libenter admitterent, auxilium tamen de se & ex natura sua efficax, quod subijcit sibi voluntatem, & eam ad agendum applicat, ac infallibiliter eum actu coniungit, omnino repudiabant: quia falsò existimabant eum tali auxilio libertatem & indifferentiam voluntatis nostræ non posse componi. Unde dicebat Vitalis Semipelagianorum præcursor, ut refert Augustinus Epistola 107. Operari diu, quantum in ipso est, ut velimus, cum nobis nota sunt ejus eloquia; sed & eis acquiescere volumus, nos ut operatio ejus nihil nobis proficiat efficiamus: quod est ponere gratiam Dei, ut effectum habeat, seu ut efficax sit, dependere à nostra voluntate. Quod ibidem impugnat Augustinus, subdens de ipso Vitali: Quæ si ducit profectio nostræ orationibus contradicis: & falsus libro de correptione & gratia cap. 14. ubi sic ait: Deo volenti saluum facere nullum humanum resistit arbitrium: sic enim velle & nolle in voluntate aut nolentia est potestas, ut divinam voluntatem non impediat, nec superet potestatem. Extrat etiam in eodem libro, cap. 12. verbum si neminem præclarissimum ejusdem S. Doctoris testimonium, quo, etiam supposito auxilio sufficienti, sine quo non potest aliquis perseverare, adhuc tamen requirit operationem Dei, quæ infallibiliter & datur voluntas, asseritque non relinqui in ejus arbitrio, ut si velit, maneat, si vero nolit, non maneat. Do aurea ejus verba: Tantum quippe Spiritu sancto accenditur voluntas eorum (scilicet Sanctorum) ut ideo possint, quia sic volunt, ideo sic volunt, quia Deus operatur ut velint: nam si in tanta infirmitate vita hujus ipsi relinqueretur voluntas sua, in adiutorio Dei sine quo perseverare non possent, manerent si vellet; nec Deus in eis operaretur ut vellet, inter tot & tantas tentationes infirmitate sua voluntas ipsa succumberet: & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmis: nec vellet; aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent. Subventum est igitur infirmitati voluntatis humane, ut divina gratia indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur: & ideo quamvis infirma, non tamen desiceret, neque adversitate aliqua vinceretur. Quo nihil clarius & expressius dici potest, ad docendum dari auxilium efficax, à sufficienti distinctum, quo aliquis non nisi operans aut perseverans fit; quamvis sub ejus efficacia & infallibilitate voluntas retineat potentiam ad non agendum, vel ad non perseverandum; subindeque eum ejus libertate & in-

Tom. IV.

A differentia actuali tale auxilium compossibile sit.

ARTICULUS III.

An Semipelagianum initium fidei & bonæ voluntatis in nuda natura possit, vel gratiam aliquam internam, sed non idoneam, ei adjuvare?

Certum est, omnes Semipelagianos in eo convenisse, ut initium fidei & bonæ voluntatis à nobis in nobis esse dicerent: ut patet tum ex Epistolis Prosperi & Hilarii ad Augustinum, tum ex ipso Augustino in libris de predestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiae quibus ad Epistolam Prosperi & Hilarii responderet. Sed difficultas est, & controversia inter Theologos, quæ ratione illi hæretici initium fidei & salutis ex nobis esse existimarent: Quibus enim modis id esse potuit; primò ut illud initium fieret à sola natura, sine ullo adiutorio gratiæ interioris: secundo ut initiales illi actus cum aliqua gratia fierent, quæ tamen talis esset, ut indifferenter se haberet, & moraliter tantum excitans, maneret in potestate voluntatis, quæ ea uteretur vel non uteretur pro arbitrio suo. Hic est controversiæ cardo: in qua Janſenius lib. 8. de hæresi Pelagiana sentit, Semipelagianos non in ipsa natura, omni destituta gratiâ, sed adjuvata eâ tantum quæ dare posset, non vero operari, initium fidei & bonæ voluntatis posuisse, atque adeo eos gratiæ adiutorium non negasse, sed quod non satis esset induxisse. E contra Patres Societatis censent, eos in nuda natura, omni gratiæ auxilio carente, initium fidei & meriti collocasse, neque ad id ullum, qualecunque id foret, gratiæ adiutorium invenisse. Alii vero docent, inter Semipelagianos, aliquos omnem prædictam gratiam ab initio fidei & meriti renovasse; alios talem admisisse, quæ cum esset purè indifferentis, & liberi arbitrii determinationem non cavaret, sed expectaret, locum adhuc naturali merito relinquere. Ita Franciscus à sancto Augustino Macedo, Franciscanus, in opusculo cui titulus est: Mens divinitus inspirata Sanctissimo Patri Domino nostro Innocentio Papa X. super quinque propositiones Concilii Janſenii, art. 5. ubi censuram quatuor propositionis exponit.

Hæc sententia videtur verior & probabilior: In primis enim quod esse debet aliqui Semipelagianis, qui Pelagianis similes, fidei & bonæ voluntatis initium in nuda natura ex integro ponerent, aperte colligitur ex Epistola Prosperi ad Augustinum, ubi sic ait: Quidam vero harum in tantum à Pelagianis semitis non declinant, ut cum ad constituendam eam Christi gratiam, quæ omnia præveniat merita humana, cogantur, ne si meritis reddatur, frustra gratia nominetur, ad conditionem hanc veluti unicumque hominis pertinere, in qua cum nihil prius merentem, quod nec existentem, liberi arbitrii, & rationalis gratia instituat, ut per discretionem boni & mali; & ad cognitionem Dei; & ad obedientiam mandatorum ejus possit suam dirigere voluntatem, atque ad hanc gratiam quæ in Christo reuascimur pervenire: per naturalem scilicet facultatem petendo, querendo, pulsando; ut ideo accipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono natura bene usus, ut ad ipsam salvantem gratiam, initiali gratia operante pervenire. Quibus verbis significat aliquos

Semip.

Semipelagianorum, convictos Scripturæ testimoniis, quibus probatur gratiam præcedere fidem, & quicquid aliud ad salutem pertinet, præcurrisse ad eversionem Pelagii abutentis nomine gratiæ, & per illud intelligentis naturale donum creationis, liberique facultatem arbitrii, quam, gratiam initialem appellabant, de qua illa Scripturæ testimonia sibi objecta intelligi volebant. Et contra illos esse videretur Canon ille Arausicanæ Synodi, quo dicitur: *Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis, misericordiam confert, anathema sit.*

Deinde quod essent alii ex Semipelagianis, qui naturæ gratiam adjungerent, sed eam talem, ut subiecta arbitrio eo penderet, & usque nutui obediret, & omnino pedissequa voluntatis esset, multipliciter suaderi potest. Primum, ex eodem Prospero in eadem Epistola, ubi de Semipelagianis ait: *Nec considerant se gratiam Dei quam comitem non praviæ humanorum voluntatis esse meritorum, etiam illa voluntatibus subdere, quas ab ea secundum suam pharisaïam non negant esse praviæ.* Ubi à Semipelagianis admittitur gratia comes, non praviæ, quæ humanæ merita fiunt, & quæ ex præscientia cooperationis destinata sit à Deo, ut patet ex verbis sequentibus. Hanc sanè de humanis meritis præscientiam Dei &c. Sed hæc gratia lapidæ prima est, & fidei gratia; nam ad fidei secundum quam gratia vocantis operetur. Ergo ad initium, fidei aliqui ex Semipelagianis gratiam admittunt, comitem, non praviæ; quia ex arbitrio pendente, & voluntati subiectam faciebant. In hoc argumento (inquit Macedo) Achyllem invenisse me puto, non illum in Lycomedæ Regiæ fractum, sed in Troico pulvere invictum.

Aliud ejusdem Authoris argumentum sumitur ex Epistola Hilarii, ubi proponitur querela Semipelagianorum de divisione gratiæ sufficiens & efficax, sub nomine adjutorii sine quo, & adjutorii quo, quam tradidit Aug. lib. de correptione & gratia cap. 11, & 12. Nam ab ista divisione ad perseverantiam primum, & ad initium etiam conversionis accedunt: & de utroque queruntur, nempe quod tale auxilium Augustinus ponat, ut eo efficiatur & perseverantia, & initium, nolique ut adjutorio sine quo Adami integri utrumque fiat. In quo (ait Macedo) manifestè apparet, hos querulos non excludere omnem gratiam & perseverantiam, & ab initio fidei & conversionis, sed eam tantum, quæ efficax esset, minime verò quæ esset in potestate voluntatis, & ejus nutui obediret; cum hæc omnia stare putabant initium illud meriti naturale, liberitatem arbitrii, & comminationis ac exhortationis utilitatem; quæ solli dicebant per illud adjutorium quo, seu gratiam de se efficacem, quam Augustinus docebat.

Tertium argumentum sumitur ex Gennadio libro de Ecclesiasticis dogmatibus, ubi hæc scribit: *Manet itaque ad querendam salutem arbitrii liberitas, id est rationalis voluntas; sed admonente prius Deo, & invitante ad salutem, ut vel eligat, vel sequatur, vel agat occasione salutis, hoc est inspiratione.* Et inferius: *Initium ergo salutis nostræ Deo miserante habemus; ut acquiramus salutem per inspirationem, nostræ potestatis est; ut adipsamur quod acquiescendo admonitioni cupimus, divini est munus.* Ubi pro initio salutis admittit salutiferam inspirationem, subindeque gratiam moraliter excitantem. Sed ille author fuit Semipelagianus, & unus ex Presbyteris Gallicanis, de

A quibus Prosper & Hilarius apud Cælestinum Papam conquesti sunt quod Augustini doctrinæ adversarentur, ut tradit Baronius anno 490. nu. 45. & nos infra ostendemus: Ergo aliqui ex Semipelagianis & Presbyteris Galliarum, qui Augustini doctrinam impugnabant, & de quibus Prosper & Hilarius in suis Epistolis mentionem faciunt, admiserunt gratiam internam pro initio salutis, & bonæ voluntatis. Unde Cassianus Collat. 13. cap. 3. scribit, *Non solum actionum, sed etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui nobis & multa sanctæ voluntati inspirat, & virtutem aique opportunitatem eorum quæ rectè cum in nobis tribuit peragendi.* Et Collat. 3. cap. 3. sic loquitur: *Inspiratio in cor immittitur, quæ dormientes ad desiderium salutis excuscat; quæ Deum sequi saluberrima compunctione exhortatur.* Verum iste, ut infra patebit, non fuit constans in hac doctrina. Unde Prosper contra Collatorem cap. 3. dicit, *Eum definitiōis suæ oblitum, citò à sententiâ defecisse.*

Quartum argumentum sumitur ex Augustino, quem fuisse in errore Semipelagianorum initio suæ conversionis ante Episcopatum, quatuor ad hoc quod credidit initium salutis, ipsam præcipue credendi voluntatem, esse à nobis, & à natura, non verò à gratia, patet ex ipsomet, lib. de prædest. Sanct. cap. 3. & lib. 83. questionum, quæst. 68. quem librum scripsit à primò suæ conversionis tempore, ut monet lib. 1. Retract. cap. 2. & dicit enim ibi formaliter, quod parum est velle, nisi Deus miseretur; sed Deus non miseretur, quoad pacem vocat, nisi voluntas præcesserit. Hanc verò voluntatem, quam dicit præcedere misericordiam Dei, asserit adhuc esse à Deo per gratiam, non solum extrinsecus adjuvantem, sed etiam intrinsecus vocantem. Verba ejus sunt: *Quoniam nec velle quisquam potest, nisi admonitus & vocatus, sive intrinsecus, ubi nullus hominum videt, sive extrinsecus per sermonem sonantem, aut per aliqua signa visibilia, efficitur ut etiam ipsum velle operetur in nobis.* Ex quibus verbis liquet Augustinum in Semipelagianorum errore existentem, agnovisse internam vocationem, gratiamque moraliter excitantem, pro ipso etiam fidei & bonæ voluntatis initio, subindeque omnes Semipelagianos pro initio fidei talem gratiam non repudiasse nec exclusisse.

Ratio etiam id suadet, nulla enim erat causa seu ratio, quæ illos ad talem gratiam rejiciendam movere posset; cum per illam omnes eorum difficultates de fatalitate per gratiam inventa, de impedito uti libertatis, & necessitate inducenda, de inutilitate orationis, correptionis, exhortationis &c. facillimè solverentur: quia gratia moraliter tantum excitans est in potestate voluntatis, ac ejus nutui flexivæque subiecta, ejusque determinationem non cauat, sed ipsam potius à libero arbitrio emendicat & expectat. Unde cum determinatio voluntatis ad credendum sit initium fidei, licet talis gratia admittatur, nihilominus stat dari in nobis quædam initia fidei & salutis, quæ non à gratia, sed à natura, neque à Deo, sed à libero arbitrio proveniunt. De quo plura diximus in Tractatu de actibus humanis.

Ultimum argumentum, quod fuscè prosequitur Franciscus Macedo loco citato, sumptum est ab exemplo quorundam Hæreticorum hujus temporis, qui Semipelagianismum renovarunt, & qui Pelagii calvinista non incongruè appellari possunt. Hi sunt Sociniani & Arminiani in Hollandiæ

Diff. 4.
art. 2. §. 9.

Hollandia; inter quos aliqui in nudis naturæ a-
ctibus; alii in natura adjuncta solâ gratiâ suffi-
cienter; voluntati subditi, & ejus determinati-
onem & notum expectante, initium meriti &
salutis constituent.

22 Verba hujus Authoris sunt: Qui hodie Semi-
pelagianismum profitentur, partim cum Pelagianis in nu-
da naturâ actibus (cujusmodi sunt Sociniani & Remon-
strantes) partim in natura, adjuncta solâ communi &
indifferenti gratiâ (quales sunt Arminiani) initium fidei
ponunt: ac utrique suam isdem rationibus tuerentur sen-
tentiam, quibus olim Semi-pelagiani mixti & puri suam
tuebantur: nam mixti electionem Dei prædestinantis in
quadam naturali probitate, quæ in ipsis electis ad cre-
dendum erat adjuncta naturæ præditiis & prævisa fuerat
à Deo, fundant, ac eductum discerni à reprobis præde-
stinatis. Ita docent Remonstrantes in articulo Synoda-
libus art. 1. de prædestinat. ubi cum Socino fidei semen
in natura locant, quam naturalem vocant probitatem,
quæ est ratio eligendi. Puri autem admittunt omnino gra-
tiâ quadam communi, quæ sit in potestate voluntatis, &
ab ejus flexu motuque trahatur credendi initium, quod
à Deo prævisum, electionis fundamentum esse volunt, non
sine ea fieri contendunt. Sic Arminius in declarat. Sen-
tent. & responsione ad articulos sibi & Adriano Bor-
rao falso impositos &c. Addit paulo post: Diligen-
tissime lecto Arminio, comperi nusquam ipsum in nuda
natura initium illud fidei, quod omnino ad electionem
requirit, collocare: imò semper gratiam communem, &
quam veram vult esse ac supernaturalem gratiam, illud
suum initiale meritum communis. Unde tandem sic
concludit: Docent nos ergo novi Semi-pelagiani, quid
de antiquis illis sentiendum sit: nimirum aliquos om-
nem prorsus gratiam ab initio fidei & meriti removisse;
alios talem admisisse quæ cum communis esset, locum ad-
huc naturali merito relinquebat; illos à Socino, & Re-
monstrantibus, hos ab Arminio suscitatos.

23 Obijcies primò: Innocentius X. in sua Con-
stitutione, ut falsam & hæreticam damnavit
hanc Janenitipropositionem: Semi-pelagiani ad-
mittunt prævenientis gratiæ necessitatem ad singulos
actus, etiam ad initium fidei: & in hoc erant hæretici,
quod vellent eam gratiam talem esse, cui posset voluntas
humana resistere, vel obtemperare: Ergo falsum & er-
roneum est dicere, aliquos ex Semi-pelagianis
admisisse gratiam interiorem, etiam ad initium
fidei.

24 Respondeo primò, hanc propositionem à
Pontifice damnatam, ex duabus esse compo-
sitam, quæ conjunctione copulantur: ad falsita-
tem autem propositionis copulativæ satis esse,
quod una ex duabus quæ illam componunt sit
falsa; & consequenter ad censuræ Pontificiæ
veritatem sufficere secundam esse falsam, & hæ-
reticam. Prima verò, cum versetur circa questionem
facti, & objectum ejus sit humanum judicium, quod res
humana & occulta est, ad definitionem fidei non videtur
pertinere, inquit Macedo loco citato.

25 Respondeo secundò cum eodem Authori
etiam primam propositionem potuisse subijci
censuræ Pontificiæ: Primò quia peccat in subje-
cto collectivo, id quod omnes Semi-pelagiani
posita sentite dicat, cum tamen aliqui, ut osten-
dimus, fidei & bonæ voluntatis initium in me-
ra natura, omni gratiâ interiori destituta, polue-
runt: Secundo quia etiam peccat in prædicato,
cum ait prævenientem eos gratiam admisisse:
nam illa gratia quam aliqui Semi-pelagiani ad-
mittebant, non erat verè præveniens, sed comi-
tans tantum, ut supra diximus; quia gratia ver-
salis ad motum flexumque voluntatis, & ejus

A determinationem & motionem expectans,
præveniens recte dici non potest, sed comitans,
imò & subsequens, tanquam pedisse qua volun-
tatis. Unde ait Prosper supra relatus: Nec consi-
derant (Semi-pelagiani) segratiam Dei, quam co-
mitem non præviam humanorum volunt esse meritorum
etiam illis voluntatibus subdere, quas ab ea, SECON-
DUM SVAM PHANTASIAM, non negant esse præ-
ventas.

B Obijcies secundò: D. Prosper in Epistola ad
Augustinum referens Semi-pelagianorum sen-
tentiam, sic ait: Itaque quantum ad Deum per-
tinet, omnibus parata est vitæ æternæ: quantum au-
tem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui
Deo sponte crediderint, & auxilium gratiæ, merito cre-
dularitatis acceperint: Sed ly sponte crediderint, signi-
ficat voluntatem ut natura est, & omni gratiâ
destituta: Ergo Semi-pelagiani nullum pro ini-
tio fidei gratiæ interioris auxilium, admitte-
bant.

C Respondeo primò, hoc argumentum solum
probare, aliquos Semi-pelagianos ita sensisse,
non tamen omnes; subindeque non militare
contra nostram sententiam, quæ faceret aliquos
ex Semi-pelagianis omnem prorsus gratiam ab
initio fidei removisse.

Respondeo secundò cum Francisco Macedo,
ly sponte crediderint, non excludere gratiæ suffi-
cientis seu cõcomitantis adiutorium: cum talis
gratia subdita sit voluntati, & ejus motum &
determinationem expectet: imò Augustinum
eâ phrase uti, cum loquitur de voluntate per gra-
tiam efficacem mota, contra Pelagium: sic enim
ait lib. 2. de peccat. meritis & remis. cap. 5. Ad-
jutorium noster Deus dicitur; nec adjuvari potest, nisi
qui aliquid sponte conatur. Hoc ergo termino Se-
mi-pelagiani apud Prosperum utebantur, quia
volebant illis fidei & bonæ voluntatis initium,
quæ admittiebant, voluntatem incipere, & tra-
here ad se, sibi que subijcere gratiam; & quia pu-
tabant tam parvas esse hujus gratiæ vires, ut et-
iam si adesset, voluntati tamen operatio tribue-
retur, atque adeò sponte fieri diceretur, quod
cum illa tantum gratia fieret. Quare nihil est ab
hac D. Prosperi autoritate sententiæ nostræ ti-
merum, nec ab aliis quæ ex eadem Epistola
peti possent: nam hoc responso, seu clypeo op-
posito, repelluntur, imò & retorquentur omnia
eius Adversariorum.

E Ex his intelliges quod quando Semi-pelagiani
dicebant apud Prosperum in Epistola ad Augu-
stinum: Removeri omnem industriam, tolli virtutes &
merita, & fatalem quandam necessitatem induci, si Dei
constitutio humanas præveniat voluntates, non inten-
debant quod constitutio, seu decretum divinæ
voluntatis, quæcumque gratiam internam
præparans, destrueret libertatem, sed loqueban-
tur de decreto gratiam efficacem, qualem Au-
gustinus in libro de correptione & gratia con-
tra Pelagianos docuerat, præparante: hanc enim
gratiam existimabant cum libero nostræ volun-
tatis arbitrio coherere non posse; utpote cum
à gratiâ subdita libero arbitrio quantum ad u-
sum & efficaciam, ejusque motionem & deter-
minationem expectante, nulla nisi ab homine
prorsus insano timeri possit umbra fati vel te-
nuissima, aut aliqua libertatis lætæ, vel diminu-
tio, ut de se patet.

ARTICULUS IV.

*Quam vim merendi tribuerint Semipelagiani initio fidei & bonae voluntatis?
an de congruo tantum, an de condigno?*

29 **C**ertum est Semipelagianos admisisse aliquam rationem meriti in fide, & aliis actibus, in quibus initium salutis constituiebant; ut patet ex verbis Hilarii Epistolae ad Augustinum saepius citatae, afflicti tantis conveniens est asserere veritati, ut cum prostratis annuntiatur obtinenda salutaris occasio, eo merito quo voluerint, & crediderint a suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanitatis suae consequantur effectum. Et Prosper in Epistola ad eundem Augustinum dicit, ut supra vidimus eisdem affirmasse; Vitam aeternam ab illis apprehendi qui Deo sponte crediderint, & auxilium gratiae, merito credulitatis acceperint. Unde solum revocatur in dubium, quam vim merendi tribuerint illis fidei & bonae voluntatis initiis, an de condigno vel solum de congruo?

30 In cujus difficultatis resolutione plures ex Rejectionibus asserunt, eos in illis fidei & bonae voluntatis initiis, vim merendi non solum de congruo, sed etiam de condigno admisisse. Ita Ripaldus lib. 1. de ente supern. disp. 15. sect. 5. tit. 16. & Egidius Conink disp. 4. de actibus superin. dub. 5. num. 88. & sequentibus.

Alii vero, ut Suarez prologom. 5. cap. 6. dub. 7. Vazquez 1. p. disp. 89. cap. 5. Hecice 1. p. disp. 25. cap. 3. Alvarez lib. 1. de auxil. disp. 2. num. 27. & Joannes à S. Thoma tomo 2. in 1. p. disp. 3. existimant eos in huiusmodi fidei & bonae voluntatis initiis vim tantum merendi de congruo posuissse. Quae sententia longe probabilior est, & suadetur primo ex Cassiano Semipelagianorum Coryphaeo, qui lib. 1. de institutis renuntiantium cap. 14. sic habet: Dicitur secundum Salvatoris sententiam, dari quidem peccantibus, & sperari pulsantibus, & a quarentibus inveniri; sed petitionem, & inquisitionem, & pulsationem nostram non esse condignam, nisi misericordia Dei quod petimus dederit, vel aperuerit, cui pulsamus, vel quod quarentes fecerit inveniri: praeter quod enim, occasione sibi tantum a nobis bona voluntate oblata, ad hac omnia conferenda. Et Collat. 13. cap. 13. Non inquit, videtur rationabile Dei munificentiae largiri, nisi nimirum per acceptionem petitionum ad eam (gratiam suam) sub colore eiususdam desiderii ac laboris impetrit; ut nihilominus gratia Dei semper gratuita perseveret, dum exigitur quibusdamparvisque conatibus, tantam immortalitatis gloriam, tanta perennis beatitudinis dona, inestimabili tribuit largiatur. Quibus locis merentium tantum imperfectum & congruum (quod & impetratorium appellari solet) tribuitur actibus illis imperfectis, qui fidem perfectam & justificationem praecedunt, & meritum perfectum seu de condigno ab illis excludit.

31 Idem docebat Faustus, alter Semipelagianorum Antesignanus: nam ut refert Gennadius in ejus vita, dicere solebat, Quicquid libertas arbitrii pro labore pia mercedis adquisierit, non esse proprie meritum sed gratia donum. Unde in Epistola ad Lucidum haec scribit: Quid de manu Domini susceperimus donum pronuntians esse, non pretium, scientes laboris ipsius fructum, sibi rem esse, non meritum.

32 Suadetur secundo eadem sententia ex Hila-

rio in Epistola ad Augustinum, ferè initio, ubi Massilienses dicunt, Non nega gratiam, si dicatur talis voluntas praecedere, quae tantum meritum quærat, non autem quidquam ipsa iam valeat.

33 Tertio probari potest ex Synodo Arausica, quae illum Semipelagianorum errorem proscutibens, quo actibus imperfectis, fidem perfectam & justificationem praecedentibus, vim merendi gratiam tribuebant, sic ait: Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis misericordiam conferri dicit, &c. Quibus verbis Concilium aperte declarat, Semipelagianos non docuisse, gratiam ex iustitia dari credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus, sed solum ex misericordia; nec per consequens ex aliquo merito de condigno, sed tantum de congruo. Unde tale Concilium nunquam eos reprehendit, quod operibus naturalibus vim merendi de condigno tribuerent, sed tantum quod facerent gratiam pedisse quam naturæ.

34 Ad id quod, meritum de congruo sufficiebat principali Semipelagianorum intento, amolendi scilicet a Deo vitiosam acceptionem personarum, quam incurere existimabant, si dona suae gratiae inertibus, & nihil ex virtutibus naturae agentibus aut conatibus daret, & ea volentibus, desiderantibus, & pulsantibus non concederet. Cur ergo illam magnifice de natura, & de arbitrii libertate sensissent, ut operibus naturalibus vim merendi gratiam de condigno tribuerent? praeterquam cum non essent inimici gratiae divinae, sicut Pelagiani, sed solum vellent solvere difficultates, quae ex Augustini doctrina, in libro de correptione & gratia tradita, emergabant, & quae ipsis videbantur insuperabiles, nisi talis doctrina benigno aliquo temperamento emollesceret.

35 Confirmatur Semipelagiani bonis operibus naturalibus minus meriti, respectu gratiae, haud dubie concedebant, ob diversitatem ordinis, quam bonis operibus gratia informatis, respectu gloriae. Ergo cum istis meritum de condigno tribuerent, illis non nisi meritum de congruo concedebant.

36 Dices: D. Prosper contra Collatorem cap. 16. affirmat ex Semipelagianorum sententia gratiam reddi operibus naturalibus ut debitam, non vero conferri ut donum: Ad hoc non potest dici de merito de congruo, sed tantum de merito de condigno: Ergo Semipelagiani operibus naturalibus vim merendi de condigno primam gratiam tribuebant. Unde etiam Augustinus de praedestinatione Sanctorum cap. 2. initio, dicit eos non recessisse ab illa sententia Pelagii, damnata in Concilio Palaeestino, quae assererat gratiam secundum merita nostra dari.

37 Respondeo D. Proserum solum velle, ex Semipelagianorum sententia gratiam reddi operibus naturalibus, ut debitum ex quadam decentia & congruitate, non vero ut debitum ex stricta & rigorosa iustitia, quale ex merito perfecto & condigno resultat. Unde Faustus supra relatus dicebat, nostri laboris fructum, effici rem esse, non meritum; & Cassianus Deum dare gratiam, sub colore tantum cuiusdam desiderii & laboris. Quae verba quandam solum congruitatem & decentiam, non vero strictum & rigorosum debitum significant, ut de se patet.

Ad Augustinum dicendum est, ipsam solum velle quod Semipelagiani eareus non recedebat a Pelagio, quia veram rationem gratiae deserviebant.

bant, sicut Pelagius, eo ipso quod dicebant, gratiam intuitu & occasione operum naturalium dactam ut ait Apostolus ad Roman. 11. Si gratia jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia: nequaquam verò intendere quod Semipelagiani, eandem rationem meriti, seu eandem vim meritoriam de condigno, illi verò tantum de congruo, ut ostensum est. Imò Pelagiani tantopere merita illa humana gratiam præcedentia extollebant, ut dicerent, Christum etiam per illa meruisse fieri Deum, seu potius illum inhabitantem in se habere. Unde Prosper in epitaphio hæresis Pelagianæ & Nestorianæ ait, quod Pelagius Nestorianismus, qui Deum atque hominem in Christo dividit, præformavit. Videtur autem in tam fedam errorem lapsus, ut effugeret vim hujus argumenti, quo ab Augustino urgebatur libro de prædestinatione Sanctorum cap. 15. Respondetur quæso, ille homo, ut à Verbo Patri coeterno in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quod ejus bonum qualecumque præcessit &c.

ARTICULUS V.

Qui fuerint Semipelagianæ hæresis Authores, vel sectatores præcipui?

Ad complementum hujus disputationis, & perfectam Semipelagianæ hæresis intelligentiam, bre viter hic declarandum est, quinam fuerint ejus Authores vel sectatores præcipui.

§. I.

De Vitali Carthaginensi.

³⁹ Pelagiani, qui teste Augustino libro 2. contra duas Epist. Pelag. cap. 5. 6 & 8. dicebant Deum non inspirare nobis boni & imperfecti operis initium & cupiditatem, nec reluctanti cordi studium virtutis inmittere, ne Deus diceretur acceptor personarum, viam aperuerunt, & occasionem Massiliensibus suam hæresim publicandi dederunt. Sed ante ipsos Vitalis ille Carthaginensis, ad quem D. Augustinus scripsit Epistolam 107. videtur Semipelagianismus in Africa inchoasse: si quidem aiebat initium fidei ex libero arbitrio esse, non ex motione gratiæ, neque esse donum Dei, sed esse ex nobis, ut in eadem Epistola Augustinus declarat, his verbis: Si ea quæ de te audio vera sint, initium fidei, ut etiam est initium bonæ, hoc est piæ voluntatis, non vobis esse donum Dei, sed ex nobis nos habere contendit ut credere incipiamus. cætera autem religiosa vitæ bona Deum per gratiam suam, jam ex seipsum petentibus, querentibus, pulsantibus, donare consensit. Ecce quomodo Vitalis sola initia fidei, & bonæ voluntatis dicebat esse ex nobis, cætera verò opera ex gratia Dei. Quem errorem eleganter ac nervosè ibidem confutat S. Doctor argumento desumpto ex orationibus fidelium qui orant Deum ut infidelium mentes ad fidem convertat, & faciat eos ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes; & gratias ei agant, cum illos ad fidem convertit: Inaniter (inquit) & persulfatorie potius quam veraciter pro eis, ut doctrinam adversantur credendo consentiant; Deo

A standimus preces si ad ejus non pertinet gratiam, convertere ad fidem suam ipsi fidei contrarias hominum voluntates. Inaniter etiam & persulfatorie potius quam veraciter magnas cum exultatione agimus Deo gratias, quando aliqui eorum credunt, se hoc in eis ipse non facit. Non fallamus homines: nam Deum fallere non valeamus. Proinde non oramus Deum, sed orate nos fingimus, si nos ipsi non illum credimus facere quod agimus. Proinde non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, ipsum facere non putamus. Labia dolosa, si in hominum quibusque sermonibus sunt, saltem in orationibus non sint. Absit, ut quod facere Deum rogamus, oribus & vocibus nostris, eum facere negemus cordibus nostris; & quod est gratias, ad alios etiam decipiendos, hoc non taceamus disputationibus nostris; & dum volumus quod homines defendere liberum arbitrium, apud Deum perdamus orationis auxilium, & gratiarum actionem non habeamus veram, dum veram non agnoscimus gratiam. Si verè volumus defendere liberum arbitrium, non oppugnemus unde fit liberum: nam qui oppugnat gratiam, qua nostrum, ad declinandum à malo, & faciendum bonum, liberatur arbitrium, ipse arbitrium suum adhuc vult esse captivum.

Advertendum autem est, quod quando Vitalis dicebat, initium fidei & bonæ voluntatis ex libero arbitrio esse, non verò ex motione gratiæ, non excludebat motum gratiæ suadentis, & moraliter excitantis, sed tantum motum ejus physicam & applicativam; dicebat enim apud Augustinum in eadem Epistola hominem posse Dei suasionem præcedente, consequente consensione, libere naturali credere. Quod non leve argumentum est. Omnes Semipelagianos omnem præcedens gratiam internam ab initio fidei non remississe, ut supra docuimus.

§. II.

De Cassiano.

Ioannes Cassianus, Chrysostomi primum ⁴⁰ Diaconus, deinde apud Massiliam in Gallia Presbyter; qui floruit anno 440. & degebat Massiliæ tempore, quo occasione libri sancti Augustini de correptione & gratia, exorta est apud Massilienses magna illa turbatio, cujus supra articulo primo meminimus; fuit unus ex præcipuis Semipelagianæ hæresis sectatoribus: nam Collat. 13. capite 7. sic ait: Dei benignitas, cum bonæ voluntatis in nobis quantulumcunque scintillam emicuisse perspexerit, vel quam ipse tanquam de duræ glacie nostri cordis excusserit, conservet eam & exsuscitet. Et capite octavo. Cum in nobis ortum quemdam bonæ voluntatis inpererit, illuminetur consensum, atque confortatur, & incitat ad salutem incrementum tribuens ei quam vel ipse plantavit, vel nostro conatu viderit emersisse. Item capite nono in fine hæc scribit: Cum voluerit quis, sanitatem perfruitur, aut de agri tudinis morbo pro arbitrij sui desiderio liberatur. Quid autem prodest sanitatis gratiam concepisse, nisi Dominus, qui vix ipsius suum tribuit, etiam vigorem acolumit sua imperat. Quæ verba sanctus Prosper libro contra Collatorem capite octavo impugnans ait: Docet ergo non posse hominem per semetipsum apprehendere sanitatem, sed habere eum à semetipso desiderium sanitatis, & sua tantum sponte venire ad medicum, non etiam hoc ipsum medicum esse quod veniat.

Item idem Cassianus eadem Collatione decima tertia duo statuit hominum genera, quorum aliqui fidem & bonæ voluntatis principia à Deo accipiunt, alii verò à natu-

za; illi impulsu gratiæ ad salutem trahuntur, isti voluntariè & sponte currunt; & nunc his, quæ illis Scripturarum testimonia applicent, quæ vel libertatem hominis asserunt, vel Dei gratiam commendant. Deinde eò usque Pelagianus est, ut non sola bonarum voluntatum initia, sed etiam admirabilem Zachari, Censurionis, & Lactonius fidem, simul cum perfectissima patientia Job, naturæ virtutibus attribuat: Sed neque in hac neque in illa opinione diu persistit, ut colligi potest tum ex ipso Cassiano, tum ex Divo Prospero, & Hilario, qui vacillasse Massilienses, & subinde mutasse suas opiniones, testantur; quod nihil occurreret ubi mens vaga & egans conquiesceret. Unde Prosper libro contra Collatorem capite quarto suam ei exprobat inconstantiam, & dicit eum, definitionis suæ oblitum, eò à sententia defecisse. Quis igitur Cassiani defensionem suscipiat, quis ejus doctrinam approbet, quis fidei Catholicæ consonam asserat; Ne mo, opinor, nisi Pelagiano habitu infectus sit, & Gennadium imitetur, dicentem libro de viris illustribus: *Legi librum Prosperei personam Cassiani, sub perditâ Collatoris: quæ Ecclesiæ Dei salutaria probat, ille infamar vociva.*

Malè ergo Henricus Cuius annot. ad cap. 12. de instit. nonnulli ubi Cassianus ait, *nostrum esse bonæ voluntatis occasionem Deo præbere, ut sua munera largiatur*, excusat eum, quasi loquatur de hominibus jam fidelibus, qui fide & auxilio gratiæ adjuvati, Deo exhibent occasionem ulteriorum donorum. Nam contrarium patet ex contextu capitis secundi & sequentium.

Non valet etiam quoddam Author annot. ad cap. 8. Collationis 13. ait, nempe in eo quod capite hæreticam doctrinam contineri; at eam à Cassiano non doceri, sed solum ex Chæremone Abbate referri. Non valet, inquam, nam repugnat D. Prosper contra Collatorem cap. 2. ubi ait: *Cassianum induxisse quemdam sacerdotalem ordinis abbatem, de gratia Dei & libero arbitrio dissentientem, cuius se ostendit per omnia probasse ac suscepisse sententiam.*

Item non rectè Petrus Ciaconius annos. ad eandem Collationem 13. Cassianum ab errore purgat, dicendo eum non loqui de dispositione proxima ad gratiam, sed tantum de remota, dum docet hominem ex virtutibus naturæ posse se disponere ad gratiam. Nam præterquam quod erroneum & Semipelagianum est, liberi arbitrii virtutibus tribuere dispositionem remotam ad gratiam, ex contextu Cassiani liquet, eum sibi arbitrii virtutibus adscribere proximam ad gratiam dispositionem.

Advertendum tamen est, quod licet Cassianus in materia de gratia & libero arbitrio erraverit, non fuit tamen hæreticus: quia doctrina Semipelagianorum nondum erat ab Ecclesiâ damnata, ut in fine libri contra Collatorem monet D. Prosper. De quo videri possunt Baronius ad annum 430. num. 27. & Ado Viennensis in Chronico anno 425.

§. III.

De Faustio Regiensi.

45 Faustus ex Abbate Monasterii Lirinensis Regii, quæ Galliæ urbs est, Episcopus factus, floruit ad annum 480. medio tempore inter Prosperi & Fulgentium, ille Pelagianum damnare,

A ejusque errores refellere videri volens, revera Pelagius fuisse, & Catholicam Augustini de gratia & prædestinatione sententiam refutasse compertus est. Scriptis enim omnium Semipelagianorum astutissimus duos libros de gratia & libero arbitrio, qui licet è ipse spectare videantur, ut simul cum gratia humanum laborem ad operantiam salutem desiderari ostendatur, hoc ipsum tamen ita demonstrat, ut efficacia gratiæ, & prædestinationis gratuita, omnino evitentur, hæresisque Pelagiana, detractâ larvâ, prodeat in medium.

B Eius astutias sustulit in Africa sanctus Fulgentius Ruspensis Episcopus, septem libris, de quibus Isidorus libro de viris illustribus capite decimo quarto ait: *Legimus de gratia Dei & libero arbitrio Fulgentii libros septem, Faustio Galliæ Regiensi urbis Episcopo, Pelagianæ pravitate consentienti, respondens, binitur ejus profundam destruere calliditatem.*

Contra eundem Faustum disertissime scripsit Avitus Viennensis Episcopus, cujus meminit ejusdem Ecclesiæ Episcopus Ado, in Chronico, anno Domini quadringentesimo nonagesimo secundo, cum de Faustio agit, his verbis: *Faustus ex Abbate Lirinensis Monasterii, apud Regium Galliæ Episcopus factus, Pelagianum dogma destruere conatus, in errorem labitur; unde qui ejus sensus in hac parte catholicos prædicant (sicut Gennadius de illustribus viris scribens) omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Augustinus quam ceteri Catholici in Ecclesiâ Dei docent, ut illuminatio, virtus, & salus illi à Christo, & per Christum, & cum Christo sit: Faustus verò iste ita liberum arbitrium docere conatur, ut illuminatio ejus, virtus, & salus, non à Christo sed à natura sit. Contra hunc scribit lucidissima fide Avitus Viennensis Episcopus, ejus redarguens errorem, similiter & Ioannes vir & auditus, Antiochenus Presbyter.*

Similiter etiam Petrus Diaconus libro de incarnatione & gratia, qui extat inter opera Fulgentii capite ultimo, anathematizat libros Faustii Galliæ Episcopi, quia humano labori subiungit gratiæ adiutorium. Præ aliis verò Joannes Maxentius Scythiæ monachus, qui vixit ad annum 520. tempore sancti Hormisdæ Papæ, & cujus opera extant tomo quarto Bibliothecæ Patrum, Faustii libros de gratia sollicitatur, in responsione ad Epistolam dicti Hormisdæ ad Possessorem Africanum Episcopum: De quo Baronius anno 520. numero 22. Unde prudens & notari digna est hujus piissimi & doctissimi Cardinalis ad notitiam, tomo sexto anno Domini 490. ubi sic ait: *Cum igitur Faustii sententia ubique ab Ecclesiâ Catholica fuerit contradictum, videant quanto periculo quidam ex Recentioribus, dum in Novatores insurgunt, ut eos confutent, à sancti Augustini sententia de prædestinatione recedunt, cum alioqui arma non desint, quibus hæretici prostigantur.*

§. IV.

De Gennadio.

Gennadius Massiliensis Presbyter, qui vixit tempore Gelasii Papæ ad annum 490. Semipelagianis adhæsit, & de ipsorum secta fuisse creditur: siquidem libro de viris illustribus Cassianum & Faustum laudat, eorumque de gratia sententiam, Prosperi doctrinam anteponit, Rufinum Aquileiensem Presbyterum, Pelagii Præcursores, ac Pelagianæ hæresis Architectum (quo

(à quo, ut supra vidimus, se audivisse non tradidit) peccatum originale, affirmavit Celestius) Hieronymo præfati: ideoque Gelasius Papa opera ejus inter Apocryphos libros rejecit. Hinc Baronius anno 431. num. 28. Gennadium ait ejusdem esse sententiam cum Cassiano; & anno 490. num. 45. fuisse unum e Presbyteris Gallicanis, de quibus Prosper & Hilarius apud Augustini doctrinam adversi conquesti sunt, quod Augustini doctrinam adversi conquesti sunt, sed addidit ipsum Gelasii operam rescriptam, & ad Episcopatum Massiliensem assumptum fuisse, & orthodoxum ac Catholicum esse vivis abuisse.

§. V.

De Severo Sulpitio.

Plures etiam existimant, Severum Sulpitium, S. Martini, cujus vitam scripsit, Discipulum, ac S. Paulino, Nolano Episcopo, amicitiam conjunctissimum, Massiliensis erroris fermento vitiatum fuisse; quia Gennadius libro de viris illustribus cap. 19. hæc scribit: Severus Presbyter, cognomento Sulpitius, vir genere & literis nobilis, & paupertatis, ac humilitatis amore conspicuus; & in fine, post enumeratas ejus lucubrationes, ista subdit: Hic in senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit; ut peccatum quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret. Subscribit Baronius anno 431. num. 189. Gennadiumque sic interpretatur, ut velit Severum, non omnibus Pelagii placitis adhæsisse, sed instantum quæ Massilienses recipiebant. At refragatur Guibertus Abbas, in compendio Apologiarum pro Severo, ubi ait: Nunquam nisi in Gennadii libro Severum à Pelagianis seductum, qui nescio utrum hoc ipse alibi legerit, an ex sola fama, quæ facili infusaque docet, didicerit. Ut sit, constat Severum Orthodoxum, & Catholicum obisse: nam in Martyrologio Romano die 29. Januarii in Sanctorum canonem refertur, & virtutibus ac eruditione conspicuus dicitur.

Hanc aliqui dicunt fuisse Episcopum Bituricensem, quia Guibertus citatus, qui pro eo Apologiam scripsit, ipsum Archiepiscopum Bituricensem appellat. Sed hoc alii negant, cum Baronio citato, ubi sic ait: Neminem reperi antiquorum, qui hunc Severum de quo est sermo, Episcopum nominet, immo tantummodo Presbyterum, sicut & Honorius recensens Catalogum clarorum virorum. Et sanè Gennadius Massiliensis, sui temporis res gestas scribens libro supra citato, non nisi Presbyterum eum nominat, & in eo ordine prænitentem esse designatum ait.

§. VI.

De Joanne Chrysostomo.

Videtur i. p. disp. 91. cap. 8. omnes ingenii vires intendit, ut ostendat Chrysostomum & alios ex Patribus Græcis, in errorem SemiPelagianorum esse lapsos, atque Cassianum Chrysostomi discipulum, errorem supra relatum, quem habet collat. 13. à suo magistro didicisse asserit. Et capite sequenti plures affert Theologorum interpretationes, quibus Chrysostomi testimonia, quæ SemiPelagianis favere videntur, conantur exponere, & in Catholicum sensum pertrahere, quas omnes parvi pendet, & totis viribus conatur evertere.

A Sed ab hoc errore, seu potius calumnia, rectè Chrysostomum vindicat noster Sixtus Senensis lib. 5. Bibliotheca annotat. 101. ubi ait Joannem Oecolampadium, Lutherana hæresis professorem, hunc errorem ei primo imposuisse; pluraque adducit hujus sancti Doctoris testimonia, quibus aperte gratiam prævenientem admittit, ac docet nostræ fidei & salutis exordia à gratia, non verò à nuda natura procedere. Istud, quod habet tomo 1. homil. de Adam & Eva, celebre est: Omnium bonorum affectuum atque operum, & omnium studiorum, omniumque virtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum proficimur auctorem, & non dubitemus ab ipsius gratia omnia hominum merita provenire, per quam etiam sicut aliquid boni & velle incipimus & facere. Vide quæ diximus in Tractatu de prædestinatione disp. 2. art. 3. §. 6. pro defensione hujus sancti Doctoris, quem Anastasius 7. Hexam. Christiflavium: Theodoretus Dialog. 1. Magnum orbis lumen, ad rationem dignissimum Doctorem: Ilidorus Pelusiorum lib. 2. Epist. 42. Ecclesia unum omnium oculum; & demique Innocentius 1. Epist. 30. Melitam Constantinopolitanam Ecclesia linguam, appellavit.

§. VII.

De Vincentio Lyrensi.

Vincentium Lyrensem Cassiani contemporanæum, & in Cænobio Lyrensis insulæ monachum, aliqui putant eum esse, cui responderet Prosper in libro ad objectiones Vincentianas; adeoque Massiliensis factionis halitu inspiratum fuisse. Sed iniqua hæc suspicio est: cum hic Vincentius in opusculo contra prophanas vocum novitates, cap. 34. vehementer arguat Pelagium, quod necessitatem gratiæ juvenis nos in singulis actibus negaverit; & capite ultimo Epistolam Cælestini Papæ adversus SemiPelagianos cum veneratione recipiat. Addo quod Gennadius hunc ei ævum non appropinquat, sed validissimum contra hæreticos Athletam fuisse memorat. Unde Baronius ad annum 431. num. 188. verè tradit, Vincentium in quem scripsit Prosper, fuisse alium ejusdem nominis.

ARTICULUS VI.

Canones secundum Concilium Arausicanum contra SemiPelagianos.

Concilium hoc à B. Cæsario Arelatensi Episcopo indictum est, cum videret Faustis & aliorum SemiPelagianorum errores in Gallia propagari, librosque Faustis avidissimè appeti, atque in illis concinnas ad persuadendum, acutioresque sententias contineri. Unde in urbe Arausicana congregatis Episcopis, ipse qui Concilio præerat dicere exortus est.

Cum ad dedicationem Basilicæ, quam illustrissimus præfectus & Patricius filius noster Liberius in Arausicana civitate fidelissimè devotione construxit, Deo propitiante & ipso invitante convenissemus, & de rebus quæ ad Ecclesiasticam regulam pertinent, inter nos fuisset spiritualis oborta collatio: pervenit ad nos, esse aliquos qui de gratia & libero arbitrio minus rectè & non secundum fidei Catholicæ regulam sentire velint. Unde & nos

bu secundum auctoritatem & admonitionem Sedis Apostolicæ, iustum & rationabile visum est, ut pauca capitula ab Apostolica nobis Sede transmissa, quæ ab antiquis Patribus de certis scripturarum voluminibus in hac præcipue causa collata sunt, ad docendos eos qui aliter quam oportet sentiunt, ab omnibus observanda præferre, & manibus nostris subscribere deberemus. Quibus le&is, sequentes Canones, ad proscribendos Semipelagianorum errores, & veritatem Catholicam confirmandam, condiderunt.

CANON I.

De gratia & libero arbitrio.

55 Si quis per offensam prævaricationis Adæ non totum, id est, secundum corpus & animam, in deterius dicit hominem commutatum, sed animæ libertate illasâ durante, corpus tantummodo corruptioni credit obnoxium, Pelagii errore deceptus, adversatur Scripturæ dicenti (Ezechielis 18.) Anima qua peccaverit, ipsa morietur. Et Rom. 6. Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obedientiam, servi estis eius cui obeditis? Et (2. Petri 2.) A quo quis superatur, eius & servus addicitur.

CANON II.

Quod prævaricatio Adæ omnes infecerit.

56 Si quis soli Adæ prævaricationem suam, non & ejus propagini asserit nocuisse, aut certe mortem tantum corporis (quæ pena peccati est, non autem & peccatum quod mors est anima) per unum hominem in omne genus humanum transisse testatur, injustitiam Deo dabit, contradicens Apostolo dicenti (Rom. 5.) Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

CANON III.

De gratia Dei.

57 Si quis invocatione humanâ gratiam Dei dicit posse conferri, non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur à nobis, contradicit Isaia Prophetæ cap. 64. vel Apostolo idem dicenti (Roman. 10.) Inventus sum à non quærentibus me, palam apparui hiis qui me non interrogabant.

CANON IV.

De purgatione peccati.

58 Si quis ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, non autem ut etiam purgari velimus, per sancti Spiritus infusionem & operationem in nobis fieri confiteatur, resistit ipsi Spiritui sancto, per Salomonem dicenti (Proverb. 8.) Preparatur voluntas à Domino, & Apostolo salubriter prædicanti (Philipp. 2.) Deus est, qui operatur in nobis & velle & perficere pro bona voluntate.

CANON V.

Quod ad fidem & regenerationem baptismati per gratia domini perveniamus.

59 Si quis, sicut augmentum, ita etiam initium fi-

A dei, ipsumque credulitatis affectum quo in eum credimus qui iustificat impium, & ad regenerationem baptismatis pervenimus, non per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus sancti corrigenstem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, sed naturaliter nobis inesse dicit à postolicis dogmatibus adversarius approbatur, beato Paulo dicente (Philip. 8.) Confidimus quia qui cepit in vobis bonum opus, perficiet usque in diem Domini nostri Iesu Christi. Et illud (ibidem) Vobis datum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini. Et (Ephes. 2.) Gratia salvus factus est per fidem, non ex vobis, Dei enim donum est. Qui enim tandem quâ in Deum credimus, dicunt esse naturalem, omnes eos qui ab Ecclesia Christi alieni sunt, quodammodo fideles esse definiunt.

CANON VI.

Quod gratia Dei sumus id quod sumus.

Si quis sine gratia Dei, credentibus, volentibus, desiderantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, quærentibus, pulsantibus nobis, misericordiam dicit conferri divinitus, non autem ut credamus, velimus, vel hæc omnia sicut oportet, agere valeamus, per infusionem & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri confiteatur, & aut humilitati, aut obedientiæ humanæ subjungit gratia adiutorium, nec ut obediētes & humiles simus, ipsius gratia donum esse contentit, resistit Apostolo dicenti (1. Cor. 4.) Quid habes quod non accepisti? Et (ibidem cap. 15.) Gratia Dei sum id quod sum.

CANON VII.

Quod non sumus idonei cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis.

Si quis per naturæ vigorem bonum aliquid quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, cogitare præexpedit, aut eligere, sive salutari, id est, Evangelicæ prædicationi consentire posse confirmat, atque illuminatione & inspiratione Spiritus sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo & credendo veritati, hæretico fallitur spiritu, non intelligens vocem Dei in Evangelio dicentis (Joan. 15.) Sine me nihil potestis facere. Et illud Apostoli (2. Cor. 3.) Non quod idonei sumus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.

CANON VIII.

Nemo per semetipsum salutis æternæ mysterium potest conquistare.

Si quis alios misericordia, alios vero per liberum arbitrium (quod in omnibus qui de prævaricatione primi hominis nati sunt, constat esse vitiatum) ad Gratiam baptismi posse venire contendit, à recta fide probatur alienus. Is enim non omnium liberum arbitrium per peccatum primi hominis asserit cinctum, aut certe ita laxum putat, ut tamen quidam valeant sine revelatione Dei mysterium salutis æternæ per semetipsos conquistare. Quod quàm sit contrarium, imple Dominus (Joan. 6.) probat, qui non aliquos, sed neminem ad se posse venire testatur, nisi qui Pater attraxerit. Sicut & Petrus dicit (Matth. 16.)

Bea

DE HÆRESI PELAGIANA.

Beatus et Simon Barjona, quia caro & sanguis non re-
velavit tibi, sed Pater meus qui in celis est. Et Aposto-
lus (1. Cor. 12.) Nemo potest dicere Dominum Iesum
Christum, nisi in Spiritu sancto.

CANON IX.

De adiutorio Dei.

- 63 Divini est muneris, cum & rectè cogitamus,
& pedes nostros à falsitate & in iustitia tenemus.
Quoties enim bona agimus, Deus in nobis at-
que nobiscum, ut operemur, operatur.

CANON X.

De eodem.

- 64 Adjutorium Dei etiam renatis ac sanctis sem-
per est implorandum, ut ad finem bonum per-
venire, vel in bono possint opere perdurare.

CANON XI.

De obligatione votorum.

- 65 Nemo quidquam Domino rectè voverit, nisi
ab illo acceperit, sicut legitur (1. Par. 29.) Quæ de
manu tua accepimus, dāmus tibi.

CANON XII.

Quales nos diligit Deus.

- 66 Tales nos amat Deus, quales futuri sumus ip-
sius dono, non quales sumus nostro merito.

CANON XIII.

De reparatione liberi arbitrii.

- 67 Arbitrium voluntatis in primo homine infir-
matum, nisi per gratiam baptismi non potest re-
parari, quod amissum, nisi à quo potuit dari, non
potest reddi. Unde ipsa veritas dicit (Joan. 8.) Si
vos Filii liberi averit, tunc verè liberi eritis.

CANON XIV.

De misericordia Dei.

- 68 Nullus miser de quantacumque miseria libe-
ratur, nisi qui Dei misericordia prævenitur, sicut
dicit Psalmista (Psalm. 8.) Circa anticipet nos misericor-
diana Domine. Et illud (Psalm. 8.) Deus Deus meus mi-
sericordia eius præveniet me.

CANON XV.

De mutatione præparationis Adæ.

- 69 Ab eo quod formavit Deus mutatur Adam,
sed in peius per iniquitatem suam: ab eo quod
operata est iniquitas mutatur fidelis, sed in me-
lius per gratiam Dei. Illa ergo mutatio fuit præ-
parationis primi, hæc secundum Psalmistam
(Psalm. 76.) mutatio dextera Excelsi.

CANON XVI.

Quod nemo gloriatur de substantia sua.

- 70 Nemo ex eo quod videtur habere, gloriatur,
tāquam non acceperit, aut idē se putet acce-
pisse, quia licet extinsecus, vel ut legeretur, ap-
paruit, vel ut audiretur, insonuit. Nam sicut Apo-
tomus 47.

Apolus dicit (Gal. 2.) Si per legem iustitia, ergo Chris-
tus gratis mortuus est. Porro autem si non gratis
mortuus est, Ascendens in altum, captivam du-
xit captivitatem, & dedit dona hominibus. Iude
habet, quicumque habet. Quisquis autem inde
se habere negat, aut verè non habet, aut quod
habet, auferetur ab eo.

CANON XVII.

De fortitudine Christiana.

Fortitudinem Gentilium, mundana cupidi-
tas, fortitudinem Christianorum, Dei charitas
facit, quæ diffusa est in cordibus nostris, non per
voluntatis arbitrium, sed per Spiritum sanctum,
qui datus est nobis, nullis meritis gratiam præ-
venientibus.

CANON XVIII.

De mercede boni operis.

Debetur merces bonis operibus, si fiant; sed
gratia quæ non debetur, præcedit, ut fiant.

CANON XIX.

Reminem nisi in se habente Deo servari.

C Natura humana, etiam si in illa integritate in
qua est condita, permaneret, nullo modo se ip-
sam, Creatore suo non adjuvante, servaret. Un-
de eadē sine gratia Dei salutem non possit cultor-
dire quam accipit, quomodo sine Dei gratia
potest reparare quod perdidit?

CANON XX.

Nihil boni hominem posse sine Deo.

Multa in homine bona fiunt, quæ non facit
homo. Nulla verò facit homo bona, quæ non
Deus præstet, ut faciat homo.

CANON XXI.

De natura & gratia.

Sicut eis qui volentes in lege justificari & à
gratia exciderunt, verissimè dicit Apostolus
(Gal. 2.) Si ex lege iustitia est, ergo Christus gratis mor-
uus est: sic & his, qui gratiam quam commendat
& percipit fides Christi, putant esse naturam,
verissimè dicitur, si ex natura iustitia, ergo Chris-
tus gratis mortuus est: jam hic enim erat lex, &
non justificabat; jam hic erat & natura, & non
justificabat. Ideo Christus non gratis mortuus est
ut & lex per illum impleteretur, qui dixit (Matt. 5.)
Non veni legem solvere, sed adimplere: & natura per
Adam perdit, per illum repararetur, qui dixit
(Luc. 19.) venisse se quærere & salutare quod pe-
tierat.

CANON XXII.

De his quæ hominum propria sunt.

Nemo habet de suo, nisi mendacium & pec-
catum. Si quid autem habet homo veritatis ac-
que iustitiæ, ab illo fonte est, quem debemus siti-
re in hac eremo, ut ex eo quasi guttis quibuldam
irrorati, non deficiamus in via.

CANON XXIII.

De voluntate Dei & hominis.

Suam voluntatem homines faciunt, non Dei,
quan-

quando id agunt quod volunt, ut divinae serviant voluntati, quamvis volentes agant quod agunt, illius tamen voluntas est, à quo preparatur & juberetur quod volunt.

CANON XXIV.

De palmitibus vitæ.

78 Ita sunt in vite palmites, ut vitæ nihil conferant, sed inde accipiant unde vivant. Sic quippe vitis est in palmitibus, ut vitale æmentum subministret eis. Ac per hoc & manentem in se habere Christum & manere in Christo, Discipulis prodest, & non Christo. Nam præciso palmite potest de vivâ radice alius pullulare. Qui autem præcisus est, non potest sine radice vivere.

CANON XXV.

De dilectione quâ diligimus Deum.

79 Profusus donum Dei est diligere Deum. Ipse ut diligatur, dedit, qui non dilectus dilexit. Displacentes amari sumus, ut fieret in nobis unde placeremus. Diffundit enim charitatem in cordibus nostris Spiritus Patris & Filii, quem cum Patre amamus & Filio. Ac sic secundum scriptas sanctarum Scripturarum sententias vel antiquorum Patrum definitioes, hoc Deo propitiante & prædicare debemus & credere, quod per peccatum primi hominis ita inclinatam & attenuatam fuerit liberum arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum quod bonum est, possit, nisi gratia cum & misericordia divina præveniat. Unde Abel iustus, & Noë, & Abraham, & Isaac, & Jacob, omnique antiquorum sanctorum multitudini, illam præclaram fidem, quam in ipsorum laudem prædicat Apostolus Paulus (Heb. xi.) non per bonum naturæ, quod prius in Adam datum fuerat, sed per gratiam Dei credimus fuisse collatam: quam gratiam, etiam post adventum Domini, omnibus qui baptizari desiderant, non in libero arbitrio habere, sed in Christi novimus simul & credimus largitate conferri, secundum illud quod jam supra dictum est, & prædicat Paulus Apostolus (Philipp. i.) *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatur, sed etiam ut pro illo patiamini.*

A Et illud (Ephes. 2.) *Deus qui capit in vobis bonum operis, perficiet usque in diem Domini nostri.* Et illud (1. Timoth. 1.) *Gratia salvi facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est.* Et quod de seipso ait Apostolus: *Misericordiam consecutus sum, ut fidelis essem.* Non dixit, quia eram, sed ut essem. Et illud (1. Cor. 4.) *Quid habes quod non accepisti?* Et illud (Jacobi 1.) *Omne datum bonum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens a Patre luminum.* Et illud (Joan. 3.) *Nemo habet quidquam boni, nisi illud illi datum fuerit de super.* Innumerable sunt sanctarum Scripturarum testimonia, quæ possint ad probandam gratiam proferri, sed brevitas studio prætermittenda sunt: quia & revera cui pauca non sufficiunt, plura non proderunt. Hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati, Christo auxiliante & cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere. Aliquos verò ad malum divinâ potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam, si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus. Hoc etiam salubriter profiteamur & credimus, quod in omni opere bono non nos incipimus, & postea per Dei misericordiam adjuvamus, sed ipse nobis, nullis præcedentibus bonis meritis, & fidem & amorem sui prius inspirat, ut & baptismi sacramenta fideliter requiramus, & post baptismum cum ipsius adiutorio, ea quæ sibi sunt placita, implere possimus. Unde manifestissime credendum est, quod & illius Latronis quem Dominus ad Paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachariæ, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illam admirabilis fides, non fuit de natura, sed divina largitatis donum.

D Agendum hic esset de erroribus Lutheranorum & Calvinistarum in materia de gratia & libero arbitrio. Sed de hoc fusè egimus in Apologia Thomistarum, Tractatu de scientia Dei inserta: ibi enim præcipua Lutheranorum & Calvinistarum dogmata exposuimus, & quam magnum chaos inter Calvinistarum & Thomistarum doctrinam firmiter sit, ibidem ostendimus. Unde ad hunc Tractatum Lectorem remissimus, ut ibi perspicue videre possit, quam leviter & inconsiderate, Recentiores quidam Calvinismus aut Iansenismus Thomistis assingant.

